

M.Katiliškio viešosios bibliotekos konkursui

Rita Simonaitytė
Pasvalio P.Vileišio gimnazijos
4° kl. mokinė

Gražios sielos žmogus dabartiniame kaime

Publicistinis rašinys

Pasvalys
2003

Publicistinis rašinys

Gražios sielos žmogus dabartiniame kaime

Mano kaimas. Jame ir maži, ir seni, ir jauni žmonės. Senieji papročiai ir tradicijos daugiau ar mažiau išlikę kiekvieno kaimiečio širdyje, nors gyvename 21-ajame amžiuje ir, regis, vertybės yra pakitusios. Įprasta sakyti, kad dabartinis kaimas yra degradavęs, nebesilaiko moralės normų, paniekino tai, ką tėvai, seneliai, proseneliai labiausiai vertino – meilę žemei ir artimui. Vis dėlto it iš tiesų pasikeitusiame 21-ojo amžiaus Lietuvos kaime yra žmonių, kurie žavi visu savo sielos grožiu.

Štai mano senelis. Pavadinkime jį seneliu Apyniu ir pasinerkime į nuostabų jo pasaulį.

Senelis Apynis – labai senas, devyniasdešimties metų žmogelis, bet labai geras ir nuoširdus. Beveik kaip visi seni žmonės. Mano senelis gyvena kaimo pakrašty, vienišio sodyboje, ant Pyvesos kranto. Kai mes – aš, brolis, sesuo ir kiti kaimo vaikai – buvome maži, dažnai bėgdavome pas jį ir, vos tik sugriuvę į kiemą, apsupdavome senelį savo juoku ir vaikišku džiaugsmu. Tada senelis garsiai nusikvatodavo ir mus pakviesdavo į seną ir nuo metų naštos truputį sulinkusią trobą, prie stalo, ir pavaišindavo šviežiu sūriu. Baltu, gardžiai kmynais kvepiančiu sūriu! Koks džiaugsmas tada būdavo! Didelėje ir erdvioje, senove kvepiančioje senelio troboje užtekdavo vietos visiems.

Pasigardžiaavę senelio sūriu bėgdavome į kiemą, kuriame buvo ne tik tvenkinys, nedidukė medinė klėtis, kurioje senelis vasarą mėgdavo snūstelti, tvartas, bet ir visų mūsų, vaikų, džiaugsmas – sūpynės! Ant jų mes skriedavome į mėnulį, į saulę, būdavome galiūnais paukščiais...

Kiekvieną mielą dieną senelis vis eidavo ir eidavo, vis tupinėdavo ir tupinėdavo tai šen tai ten. Bėgdavo į tvartą, į sodą ir vėl į sodą. Taip kasdien. Kartais aš jį matydavau, sustojusi poilsio minutėlę sodo gale, atsirėmusį į seną, kaip ir jis pats, obelį ir rymantį valandų valandas. Atrodydavo, jog laikas jam išnyko, o su laiku ir visas pasaulis... liko tik jis ir sena sodo obelis. Tuomet man atrodydavo, kad senelis grįžta į vaikystę, į tuos laikus, kai buvo toks pat vaikas kaip ir aš. Tuomet turbūt jo galvoje atgydavo patys nuostabiausi prisiminimai iš tų laikų ir jis skrisdavo svajų dangumi kaip mes ant sūpynių... Žiūrėdavau I juos ir man atrodydavo, jog mano senelis ir jo bendraamžė draugė obelis supranta vienas kitą be žodžių. Juk jie abu tiek daug matė, išgyveno, patyrė...

Daug ką senelis Apynis mokėjo. Viską. Mano tėtis visada sakydavo, kad niekas niekada nepadarys tokio nuostabiai gardaus alaus Šv. Velykoms, kaip jį moka padaryti mano senelis.

Alaus darymui jis jau iš anksto ruošdavosi. Džiovindavo apynius, maldavo salyklą. O pats alaus darymo "ritualas"! Senelis, kaip ir Juozas Dryža Mariaus Katiliškio romane "Užuovėja", su didele meile dirbdavo šį darbą. Atrodydavo, tarsi visa senelio siela gyventų mielių putelėje, apynio spurgelyje ar miežio grūdelyje. Jis atsargiai nešdavo vandenį, pamažu jį pildavo į medinį kubilą. Kurdavo krosnį taip pat atsargiai, tarsi ugnis galėtų nulemti visą likusį darbą. Viską taip atsargiai... Tarsi Juozapas Dryža... Jis niekam, net man, neleisdavo padėti. Sakydavo: "Kol dar galiu, tol pats tai atliksiu".

Mano senelis – tarsi iš senovės atkeliavęs žmogus, tarsi priešingybė jaunesniems mūsų kaimo žmonėms. Dabar visiems svarbiausia gerti, gerti, gerti. Atrodo, nė vienas nebesusimąsto apie gyvenimo prasmę, apie rytojų. Gerti, gerti, gerti... Patys alaus nebedaro, nebesidžiaugia tuo procesu, kai alus gimsta lyg gyva būtybė, - iš žemės, iš miežio grūdo, iš kvapnaus apynio spurgo... Jiems svarbu, kad tik greičiau jis būtų padarytas. Nesvarbu kaip ir koks. Svarbu, kad gerai "trenktų". Jie- nauja karta, nebemokantys džiaugtis gyvenimu, tik "užpiltomis" akimis besidairantys aplinkui, drumzlinu žvilgsniu nebepastebintys nieko gražaus...

Kai mano senelis buvo jaunas, jo tėvai, mano proseneliai, turėjo daug žemės, sunkiai ir su didele meile ją dirbo. Bet žemė buvo atimta ir atiduota valstybei. Proseneliams liko mažytis žemės lopinėlis už tvarto, kuriame jie augino bulves ir miežius. Senelis ir dabar ten juos augina. Vasarą vis bėgu jam padėti – juk senelis senas, jam sunku.

Jaunajai kartai ir aš priklausau. Anot senelio, mes nebeturime tvirto ryšio su žeme, kokį turėjo ir turi jis. "Jūs gyvenate robotų laikais", - pašaipiai sako senelis. Jam nepatinka modernios mašinos, kompiuteriai. Jam visa tai atrodo netikra, nenatūralu. Tikra tik tai, kas yra gamtoje, kas iš gamtos.

Visada norėjau būti panaši į savo senelį. Norėjau išmokti ką nors iš jo, ką galėčiau perduoti savo vaikams. Ir senelis mokė mane... Jis aiškindavo man, kaip reikia laistyti sode augančias našlaites, už tvarto dygstančias morkas. Viską man aiškindavo. Ir aš mokiausi. Prisimenu, kaip tėtis man sakydavo, jog tik senelio dėka jis yra toks, koks yra. Tik senelis jį išmokė daryti alų, išmokė mylėti žemę. Todėl mokiausi ir aš.

Dabar aš jau užaugau. Nebesu ta maža mergaičiukė dviem kreivom kasom. Dabar turiu savo rūpesčių, kitokie mokslai atima laiką, todėl vis rečiau ir rečiau beužsuku į senelio sodybą. Dažniau jį aplankau mintimis. Žinau, senelis laukia manęs, ant jo stalo stovi kmynais kvėpiantis sūris... Vis toks pat tas mano senelis, mylintis žemę, sodą, obelį...

Bėga laikas, kaičiasi mūsų gyvenimas. Tolsta papročiai ir tradicijos, pasilieka kažkur toli už simbolių laiko durų. O mes gyvename, bėgame kartu su laiku, skubame. Tolstame nuo gražios praeities, kurią mums primena senosios kartos žmonės – tokie kaip mano senelis. Nuo mūsų pačių priklauso, ar mes seksime senelių pėdomis, ar perimsime iš jų tai, kas yra gražu ir amžinai vertinga, ar viską paliksime sunaikinti bėgančiam laikui ir eisime į ateitį tuščiomis akimis ir tuščiomis širdimis...